

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра філософії та міжнародної комунікації

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан гуманітарно-педагогічного
факультету

Савицька Інна Миколаївна
«_____» _____ 2024 р.

“СХВАЛЕНО”

на засіданні кафедри філософії та
міжнародної комунікації
Протокол № 13 від 16.05.2024 р.

Завідувач кафедри
Культенко Валентина Павлівна

“РОЗГЛЯНУТО”

Гарант ОП «Міжнародні відносини, суспільні
комунікації та регіональні студії»

Гарант ОП
Білан Сергій Олексійович

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

«КОНФЛІКТОЛОГІЯ ТА ТЕОРІЯ ПЕРЕГОВОРІВ»

Галузь знань 29 «Міжнародні відносини»

Спеціальність 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

Освітня програма «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

Факультет (ННІ) гуманітарно-педагогічний

Розробник доцент кафедри філософії та міжнародної комунікації, д-р. політ. наук

Гольцов А. Г.

Київ–2024 р.

Опис навчальної дисципліни *Конфліктологія та теорія переговорів*

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	<i>бакалавр</i>	
Спеціальність	<i>291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»</i>	
Освітня програма	<i>«Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»</i>	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	вибіркова	
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проєкт (робота) (за наявності)	-	
Форма контролю	<i>екзамен</i>	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти		
	Денна форма здобуття вищої освіти	Заочна форма здобуття вищої освіти
Курс (рік підготовки)	<i>4</i>	<i>4</i>
Семестр	<i>7</i>	<i>7</i>
Лекційні заняття	<i>15 год.</i>	<i>8 год.</i>
Практичні, семінарські заняття	<i>15 год.</i>	<i>8 год.</i>
Лабораторні заняття	-	-
Самостійна робота	<i>90 год.</i>	<i>104 год.</i>
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	<i>2 год.</i>	

1. Мета, завдання та компетентності навчальної дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни «Конфліктологія та теорія переговорів» полягає у формуванні в здобувачів вищої освіти наукових знань щодо теоретичних засад конфліктології, вивчення конфліктів як суспільних явищ, основних засад теорії переговорів; формуванні вмій та навичок студентів аналізувати конфлікти, виявляти ефективні засоби їх врегулювання, визначати конструктивні стратегії й тактики проведення переговорів.

Завдання:

- засвоєння студентами теоретико-методологічних основ конфліктології та теорії переговорів;
- розуміння сутності конфліктів як суспільних явищ, їхніх типів, основних стратегій і тактичних засобів врегулювання;
- усвідомлення основних положень теорії переговорів, можливостей їх застосування в реальних конфліктних ситуаціях на міжнародній арені;
- формування вмій та навичок: аналізувати конфлікти, зокрема міжнародні, виявляти конструктивні засоби їх врегулювання; проведення переговорів,

використання основних методик та технологій;

- розвиток здатностей виявляти проблеми врегулювання конфліктів у суспільному житті, у сфері міжнародних відносин, пропонувати оптимальні шляхи врегулювання конфліктів.

У результаті вивчення курсу студент повинен знати:

- основні теоретичні засади конфліктології, історичні аспекти виникнення і розвитку провідних наукових концепцій та теорій;

- конструктивні стратегії і тактики суб'єктів у конфліктах, зокрема міжнародних;

- основні засоби управління конфліктами та їх розв'язання;

- найбільш поширені технології ведення переговорів;

- теоретичні засади та практичні засоби посередництва при врегулюванні конфліктів, зокрема міжнародних;

вміти:

- застосовувати теоретичні знання з дисципліни для вивчення конкретних суспільних конфліктів, зокрема міжнародних;

- визначати головні причини конфліктів, оцінювати наслідки конфліктів для життя суспільства;

- аналізувати стратегії і тактики суб'єктів під час суспільних конфліктів;

- проводити діагностику суспільних конфліктів, зокрема міжнародних;

- пропонувати конструктивні шляхи розв'язання конфліктів, зокрема міжнародних;

- обирати найбільш доцільні засоби ведення переговорів і посередництва.

Набуття компетентностей:

Інтегральна компетентність (ІК): Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в сфері міжнародних відносин, суспільних комунікації та регіональних студій, зовнішньополітичної діяльності держав, міжнародних взаємодій між державами, міжнародними організаціями та недержавними акторами, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов та передбачає застосування теорій суспільних наук та спеціальних наукових методів дослідження проблем міжнародних відносин.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового образу життя;

ЗК3. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями;

ЗК4. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності;

ЗК13. Здатність бути критичним і самокритичним;

Спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК4. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми у сфері міжнародних відносин, зовнішньої політики держав, суспільних комунікацій, регіональних досліджень.

СК10. Здатність аналізувати структуру та динаміку міжнародних суспільних комунікацій, виявляти їх вплив на міжнародну систему, державні та суспільні інститути.

СК13. Здатність аналізувати діяльність міжнародних недержавних акторів та транснаціональні відносини.

Програмні результати навчання (ПРН):

РН02. Знати та розуміти природу та динаміку міжнародної безпеки, розуміти особливості її забезпечення на глобальному, регіональному та національному рівні, знати природу та підходи до вирішення міжнародних та інтернаціоналізованих конфліктів.

РН06. Знати природу та характер взаємодій окремих країн та регіонів на глобальному, регіональному та локальному рівнях.

РН09. Досліджувати проблеми міжнародних відносин, регіонального розвитку, зовнішньої політики, міжнародних комунікацій, із використанням сучасних політичних, економічних і правових теорій та концепцій, наукових методів та міждисциплінарних підходів, презентувати результати досліджень, надавати відповідні рекомендації.

РН13. Вести фахову дискусію із проблем міжнародних відносин, міжнародних комунікацій, регіональних студій, зовнішньої політичної діяльності, аргументувати свою позицію, поважати опонентів і їхню точку зору.

2. Програма та структура навчальної дисципліни для:

– повного терміну денної (заочної) форми навчання.

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													
	денна форма							заочна форма						
	тижні	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
			л	п	ла б	інд	с.р.		л	п	ла б	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи конфліктології														
Тема 1. Конфліктологія як наука та навчальна дисципліна	1-2	14	2	2			10	14	1	1				12
Тема 2. Історичний розвиток конфліктології	3-4	16	2	2			12	16	1	1				14
Тема 3. Конфлікт як суспільне явище	5-6	16	2	2			12	16	1	1				14
Тема 4. Управління конфліктами	7-8	16	2	2			12	16	1	1				14
Тема 5. Міжнародні конфлікти та їх врегулювання	9	14	1	1			12	14	1	1				12
Разом за змістовим модулем 1		76	9	9			58	76	5	5				66

Змістовий модуль 2. <i>Основи теорії переговорів</i>												
Тема 6. Переговори як спосіб розв'язання конфліктів	10-11	15	2	2			11	15	1	1		13
Тема 7. Переговорний процес: стратегія й тактика	12-13	15	2	2			11	15	1	1		13
Тема 8. Посередництво в конфліктах. Медіація	14-15	14	2	2			10	14	1	1		12
Разом за змістовим модулем 2		44	6	6			32	44	3	3		38
Усього годин		120	15	15			90	120	8	8		104

3. Темі семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Конфліктологія як наука та навчальна дисципліна	2
2	Історичний розвиток конфліктології	2
3	Конфлікт як суспільне явище	2
4	Управління конфліктами	2
5	Міжнародні конфлікти та їх врегулювання	1
6	Переговори як спосіб розв'язання конфліктів	2
7	Переговорний процес: стратегія й тактика	2
8	Посередництво в конфліктах. Медіація	2
	Разом	15

4. Темі самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Конфліктологія як наука та навчальна дисципліна	10
2	Історичний розвиток конфліктології	12
3	Конфлікт як суспільне явище	12
4	Управління конфліктами	12
5	Міжнародні конфлікти та їх врегулювання	12
6	Переговори як спосіб розв'язання конфліктів	11
7	Переговорний процес: стратегія й тактика	11
8	Посередництво в конфліктах. Медіація	10
	Разом	90

5. Засоби діагностики результатів навчання:

- екзамен;
- модульні тести;
- реферати.

6. Методи навчання:

- словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо);
- наочний метод (метод ілюстрацій, метод демонстрацій);
- робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату);
- відеометод (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);
- самостійна робота (виконання завдань);

7. Методи оцінювання:

- екзамен;
- залік;
- усне або письмове опитування;
- модульне тестування;
- реферати, есе;
- презентації та виступи на наукових заходах.

8. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти. Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна та результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

Для визначення рейтингу здобувача вищої освіти із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу здобувача вищої освіти з навчальної роботи $R_{\text{НР}}$ (до 70 балів): $R_{\text{дис}} = R_{\text{НР}} + R_{\text{ат}}$.

9. Навчально-методичне забезпечення:

- електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України eLearn – <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=4820§ion=6>);
- конспекти лекцій та їх презентації (в електронному вигляді);
- підручники, навчальні посібники, практикуми;
- методичні матеріали щодо вивчення навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти денної та заочної форм здобуття вищої освіти.

10. Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Берлач А. І., Кондрюкова В. В. *Конфліктологія : навч. посіб. для дистанц. навч. Київ : Університет «Україна», 2018. 203 с.*
2. Бернадський Б. В. *Міжнародні конфлікти : курс лекцій. Київ : ВД «Персонал», 2018. 366 с.*
3. Ващенко І. В., Кляп М. І. *Конфліктологія та теорія переговорів : навч. посіб. Київ : Знання, 2019. 407 с.*
4. Гуменюк Л. Й. *Соціальна конфліктологія : підручник. Львів : ЛДУВС, 2018. 563 с.*
5. Захарчин Г. М., Винничук Р. О. *Управління конфліктами: навч. посіб. 2-ге вид., доп. Львів : НУ «Львівська політехніка». 2019. 192 с.*
6. Капітоненко М. Г. *Міжнародні конфлікти: навч. посіб. Київ : Либідь, 2019. 352 с.*
7. Коваленко Д. В. *Конфліктологія: навч. посіб. Харків : Точка, 2019. 221 с.*
8. *Конфліктологія : навч. посіб. / Л. М. Герасіна, М. П. Требін, В. Д. Воднік та ін. Харків : Право, 2018. 127 с.*
9. *Конфліктологія : навч. посіб. / Г. В. Гребеньков, І. І. Ковальова, Ю. М. Красноносів та ін. ; за ред Г. В. Гребенькова. Львів : Магнолія, 2019. 229 с.*
10. *Конфліктологія : навч. посіб. / П. С. Прибутько, Р. В. Михайленко, Л. М. Дубчак та ін. К. : КНТ, 2019. 136 с.*
11. *Конфліктологія та медіація: навч. посіб. / уклад. В. І. Докаш. Чернівці : ЧНУ : Рута, 2018. 247 с.*
12. *Кутуєв П. В. Конфліктологія: соціологічна перспектива : навч. посіб. Київ : НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2019. 162 с.*
13. *Леко Б., Чуйко Г. Медіація: підручник. Чернівці : Книги-XXI, 2018. 464 с.*
14. *Луцишин Г. І. Конфліктологія та теорія переговорів : навч. посіб. Львів : НУ «Львівська політехніка», 2018. 200 с.*
15. *Миронова О. М. Конфліктологія : навч. посіб. Харків : ХНЕУ, 2019. 167 с.*
16. *Скібіцька Л. Конфліктологія : навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2007. 383 с.*
17. *Тихомирова Є. Б., Постоловський С. Р. Конфліктологія та теорія переговорів : підручник. Рівне: Університетська книга, 2017. 240 с.*
18. *Фішер Р. Юрі У., Петтон Б. Шлях до «ТАК». Як вести переговори, не здаючи позицій : пер. з англ. Київ : Основи, 2016. 220 с.*
19. *Цюрупа М. В. Основи конфліктології та теорії переговорів : навч. посіб. Київ : Кондор, 2019. 192 с.*
20. *Яхно Т. П., Куревіна І. О. Конфліктологія та теорія переговорів : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2021. 168 с.*

Допоміжні

21. *Барабаш Ю. Г. Державно-правові конфлікти в теорії та практиці конституційного права. Харків : Право, 2018. 220 с.*

22. Брич В. Я., Корман М. М. Психологія управління : навч. посіб. Київ : Кондор-Видавництво, 2016. 384 с.
23. Ващенко І. В. Загальна конфліктологія : навч. посіб. 3-ге вид. Харків : Оригінал, 2016. 384 с.
24. Власова О. І., Никоненко Ю. В. Соціальна конфліктологія організацій та управління : підручник. Київ : ЦУЛ, 2016. 398 с.
25. Герасіна Л. М., М. І. Панов Проблеми правової конфліктології: феноменологічний, гносеологічний та праксеологічний аналіз. Харків : Право, 2018. 112 с.
26. Гірник А.М. Основи конфліктології. Київ : ВД «Києво-Могилянська академія», 2017. 222 с.
27. Долинська Л. В., Заяц А. П. Психологія конфлікту. Київ : Каравела, 2018. 304 с.
28. Калаур С. М., Фалинська З. З. Соціальна конфліктологія : навч. посіб. Тернопіль : Астон, 2010. 360 с.
29. Карнегі Д. Як завойовувати друзів та впливати на людей. Харків : Промінь, 2015. 560 с.
30. Конфліктологія : підручник / за ред. Л. М. Герасіної та М. І. Панова. Харків : Право, 2018. 256 с.
31. Конфліктологія : словник / за заг. ред. О. Г. Колба, А. І. Буймістера. Київ ; Переяслав-Хмельницький : Вид-во «К.С.В.», 2018. 592 с.
32. Мальцева О. В. Правове регулювання соціальних конфліктів : навч. посіб. Маріуполь : ПДТУ, 2019. 160 с.
33. Орлянський В. С. Конфліктологія : навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2018. 159 с.
34. Пірен М. І. Конфліктологія : підручник. Київ : МАУП, 2017. 360 с.
35. Примуш М. В. Конфліктологія : навч. посіб. Київ : ВД «Професіонал», 2016. 288 с.
36. Пуригіна О. Г. Міжнародні економічні конфлікти : навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2018. 280 с.
37. Свидрук І. І., Миронов Ю. Б. Психологія управління та конфліктологія : підручник. Львів : Вид-во ЛТЕУ, 2017. 320 с.
38. Титаренко Л. М., Завальнюк В. В. Конфліктологія. Профілактика конфліктів в організаціях : навч. посіб. Одеса : Юридична література, 2018. 293 с.
39. Хапілова В. П. Конфліктологія : навч. посіб. Запоріжжя : Запорізь. нац. ун-т, 2018. 278 с.
40. Штифурак В. Є. Психологія управління та конфліктологія : навч. посіб. Вінниця : ВТЕІ КНТЕУ, 2017. 252 с.
41. Яремчук С. С. Сучасні теорії в конфліктології : навч. посіб. Чернівці : Рута, 2018. 72 с.
42. Onditi F. Conflictology : Systems, Institutions, and Mechanisms in Africa. Lanham : Lexington Books, Rowman & Littlefield, 2020. 496 p.

43. *Handbook of Conflict Analysis and Resolution*/ D. Sandole, S. Byrne, J. Senehi, D. Pruitt (eds.). New York; London : Routledge, 2019. 576 p.

44. *The Handbook of Conflict Resolution : Theory and Practice*. New York : John Wiley & Sons Inc., 2018. 1264 p.

Електронні інформаційні ресурси

1. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського. URL : <http://www.nbuv.gov.ua/>
2. Міжнародний центр перспективних досліджень (МЦПД). URL : <http://icps.com.ua/>
3. Brookings Institution. URL : <https://www.brookings.edu/>
4. Carnegie Endowment for International Peace (CEIP). URL : <https://carnegieendowment.org/>
5. Chatham House (Royal Institute of International Affairs). URL : <https://www.chathamhouse.org/>
6. European Union (EU). URL : https://europa.eu/european-union/index_en
7. Institute for the Study of War (ISW). URL : <https://www.understandingwar.org/>
8. North Atlantic Treaty Organization (NATO). URL : <https://www.nato.int/>
9. RAND («Research and Development») Corporation. URL : <https://www.rand.org/>
10. Stockholm International Peace Research Institute (SIPRI). URL : <https://www.sipri.org/>
11. The Center for Strategic and International Studies (CSIS). URL : <https://www.csis.org/>